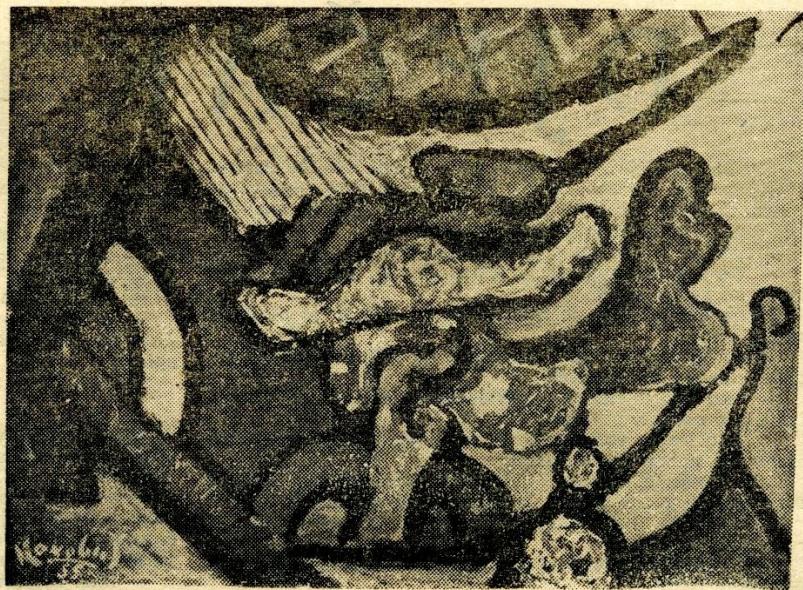

svoj zavičaj, pred njegove oči se iskršlo čedno detinjsvo i idilična slika sela, iskršla je ona čitava prošlost koja je bila na kratko vreme obavijena u pisanstvo alkohola, nikotina i bluda — a ta prošlost ga je otreznila i skoro izlečila od bola i očajanja. On je opet pred sobom video svoje dragو selo koje je nekad, neposredno posle revolucije, pevao zaupokoju molitvu, video ga kako ravnodušno prema njemu ide novim putem: video crkveni toranj bez krsta, dedu kako ide u šumu i krišom se moli brezama, u svojoj je kući mešto ikona video Lenjinovu sliku, a sestre mesto Svetoga pisma kako čitaju Kapital. Nanovo je tragika obuzela našeg pesnika. Najteže mu pada to što su njegove pesme u zavičaju pale u zaborav, a seoska omladina mesto njih peva agitke Dernjana Bjednog. Jesenjin je jasno i određeno video da je njegovo selo pošlo sasvim novim putem i da je već na njemu daleko podnešlo, dok je njegov „poslednji pesnik“ žalio njegovu propast i u sebi doživljavao i preživljavao zlu sudbinu njegovu. Živopisni, prepuni najrazličitijih prelivova blagih južnih boja seoski pejzaži svojim izgledom većne dostojanstvenosti pokazali svome pesniku da život tako lako ne propada, da on ima svoje, ne uvek ljudima jasne, imperativе. Naš pesnik je osetio da je, takav kakav je, nepotreban svome selu i seljaku i oteturao se kroz sumanutog Crnog čoveka do lenjingradskog hotela Angler, gde mu je omča, kada srce više nije moglo da pева, stegla vrat. Tragedija čoveka, kome je priroda podarila talent koji daje samo jednom čoveku u jednoj generaciji, nalazi se u potpunom raskoraku između onoga što je on u ime hiljada njemu sličnih ljudi želeo da u selu i životu uopšte bude i onoga što je logikom društvenog razvitka moralo da bude. On se survao u provaliju između svojih želja i životnih imperativa, ali je za sobom ostavio poeziju punu životne dinamike i ljudske ljubavi prema čoveku i onome što on stvara. Linija njegovog razvoja penje se iz tihog, blagog seoskog ambijenta na krilima vihora i revolucije, kroz mračne dubine života i opet kroz njegovo selo dolazi do većite negacije i afirmacije života — do smrti. U toj poeziji sagoreva jedno veliko, primitivno srce, pijano radostima života i ljubavi. Kroz njegovu poeziju šume vitke rijazanske breze, povezane belom, snežnom maramom, zelene se livate, a na njima se igraju jagnjad, te-lad i ždrebadi, čuju se slatki zvuci pastirske frule, vidi se zeleno, pravoslavno i bezbožno Konstantinovo.

Vitomir VULETIĆ

KONJOVIĆ

Istinski vredna dela radaju se iz uverenja ona su plod života, ne rezultat formula.

Luj Giju

U neprekidnoj analizi i sintezi svedova umetnost je večna retorta za upoznavanje i sagledavanje pravog životnog stanja. Veličina i snaga umetnosti je u samoj suti, ona je i ljubav i protest, objektivni i introspektivni svet — poluga za menjanje i napredovanje. Umetnost je svakako stvarnost, ali ne efemerna, nego onakva, koja nikad nejenjava, ne izunire. Počela je iz korena, razvijala se kao biljka, dolazila do vrhunca života, osemenjavala se, a iz semena prokljivala nova, puna životnih intenziteta, novih sustina.

Milan Konjović je jedan od onih stvaralača što transponuju u elanu subjektivnog doživljaja i uzbudjenomenu i vihornoj buri. On je od onih, što su raskinuli sa konvencionalnim i spekulativnim stavom prema životu. Njegova dela zato i jesu neprolazne kreacije, pune grča i nezalazećeg sunca. U svome traženju Konjović je nitima vezan za prošlost, udubljen u sadašnjicu i opet sav ustreptao hrli nečem još nedokućenom, on zaronjava i hvata razbijene svetove, prikuplja ih u žiju i otelotvoruje, neke opet razbijaju i oblikuju u neotkrivene autonome celine. Ponekad neshvaćen od sadašnjice kao i svaki pravi kreator, bliži je onima, koji dolaze.

Konjović je homogena ličnost, koja imponira svojim životnim elancem i neumornom aktivnošću, potrebon da poplavljuje ostvarenjima i otkrivanjem svojih introspektivnih vizija, pokretanim neprekidnim kontaktom sa životom i koga prebira bitnosti, a sitničave elemente prosejava i odbacuje.

U sadašnjoj fazi Konjović sintetiše strukturu arabsku okupanu plamenom paletom.

Neko mu poriče lirske senzibilitet. Mislim da u tom dioniziskom nemiru arabske, u tim najsuspenčavijim tonovima žutim, crvenim i plavim u tim uskovitim spletovima prefijenoj ostetljivosti nema mesta.

Elementi vidljivog sveta obojeni su i komponovani impulsivno. Ostvarenja su izraz njegovog unutrašnjeg sveta jasnog i celovitog. Suština se iskristalisa u samoj njegovoj ličnosti nagonski-vartometno razbuktao.

Objektivni svet za Konjavića je sami potstrek. Kada slika nepregledna rodna polja, ljudi koji ga okružuju on ih oblikuje svojom šiknulom strašcu, po njima izliva boje šarenih tkanina, cvetnih devojačkih sanduka — vaskrsava i sintetiše ceo zavičajni svet. Tako svaki predmet pretvara u simbol. U Konjovićevim ekstatičnim slikama dinamični sukobi linija i elementarnost boja radaju vredrine i tame, radosti i tuge a razjašnjavaju neokrivene bitnosti.

Konjović ne objektivira vidjeno, nego razigrava svoju maštu u nepreglednoj ravnicici; on je ravnici zatalasao snažnom betovenovskom ekspresijom uzvrelom i prkosnom nošenom dramatskom i radosnom zvonjavom boja. Tako realizacije kao što su njegove puštanje fantaziju da putuje. Bujnost rastinje Konjovićeve vizije koje radaju raznorodne asocijacije i potvrđuju svoju apsolutnu kreativnost. Svako od ostvarena je celina nastala u stvaralačkoj koncentraciji i poetskoj slobodi.

Konjovićeva privrženost rođenom kraju i odusevljenje folklornim bogatstvom pokazuju da on udara temelje na izvornim sustinama da bi na svojoj klavijaturi još snažnije zatutnjao i konciznije izrekao svoju ideju.

Slobodno se može reći da je Milan Konjović jedan od stubova koji se zaustavlja u sadašnjici da izražava životne intenzitete,

Bogданка POZNANOVIC